

Järnvägspoststationer

Postens terminologi har flera benämningar för postanstalter av skilda slag, ofta baserade på storleksordningen. Differentieringen gällde fram till 1986, då beteckningen postkontor infördes för alla postkontor med kundbetjäning. Tidigare kunde man bl a tala om postkontor, postexpeditioner (av äldre och nyare slagen), poststationer, postställen och postombud samt ytterligare några mera sparsamt förekommande kundbetjäningsställen. Poststationerna, den till antalet största gruppen, kunde delas upp i lantpoststationer och järnvägspoststationer.

De sistnämnda blev efter hand en stor grupp och omfattade som mest mer än 1400. Gruppen existerade under omkring 110 år. Från den 16 februari 1863 tillämpades en överenskommelse mellan dåvarande SJ och postverket, som vid presentationen fick följande lydelse i utdrag:

"Med undantag endast för Södertelje övre station ävensom alla de orter, å vilka finnes postkontor eller postexpedition, bliva vid samtliga Statens järnvägsstationer även inrättade poststationer, vilka i allmänhet och där ej särskilt annorlunda förordnas, förestås av stationsinspektör, stationsmästare eller annan järnvägstjänsteman på stället".

Överenskommelsen hade föregåtts av omfattande skriftväxling och mer eller mindre på prov hade anordningen med förenande av post- och järnvägstjänst redan börjat. Två skånska järnvägspoststationer hade öppnats den 15 november 1862 (Osby och Hästveda) och i Västergötland finns flera intressanta exempel. I Vargårda finner man t ex den absoluta pionjären när det gäller förenade poststationer.

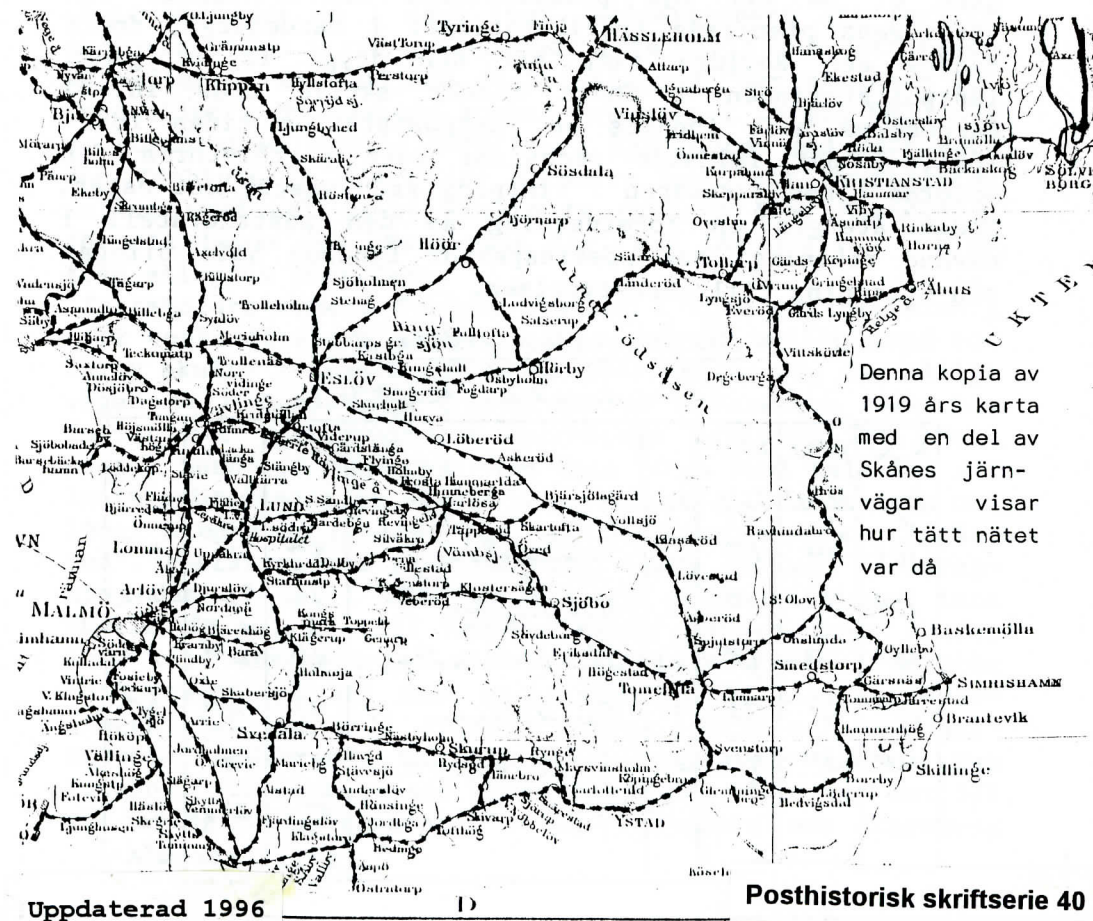
Överenskommelsen mellan postverket och SJ följdes efter hand också av överenskommelser mellan postverket och andra järnvägsföretag. Långt ifrån alla församlingar var med på att järnvägar stakades genom eller intill socknens kyrkby och det finns gott om exempel på att avståndet från kyrkbyn till den närmaste järnvägsstationen blev flera kilometer. Men poststationer i kyrkbyarna låg illa till när det gällde att få behålla poststationen där, sedan tågen började gå. De flesta drogs in och man kan utan överdrift säga, att det hörde till undantagen att kyrkbyn fick ha sin poststation kvar i sådana fall. När järnvägen drogs genom själva kyrkbyn, blev poststationen (oftast med oförändrat namn) flyttad till järnvägsstationen och lantpoststationens föreståndare blev av med sitt arbete i postens tjänst.

Systemet med förenade post- och järnvägsstationer började avvecklas i takt med järnvägsnedläggelserna eller SJ:s obemannning av små stationer. Den 12 maj 1968 gick postverket över till en helt ny transport- och sorteringsorganisation och i snabb takt försvann många förenade post- och järnvägsstationer. Under 1970-talet avvecklades denna form av samarbete helt och hållet. Det fanns några järnvägsstationer i vilka det övergångsvis fanns postställen i stället för poststationer och på en station tillämpades en ovanlig anordning, nämligen biljettförsäljning till tågen av funktionären vid poststället ("postkontoret" från 1986). Det var i värmländska Fagerås, där "postkontoret" drogs in den 31 mars 1992.

Copyright Erik Lindgren

Erik Lindgren

POSTEN VID JÄRNVÄGEN LUND - HARLÖSA



Posten och Revingebanan

Ett statstelegram med företrädesrätt lämnades in på telegrafstationen i Malmö på middagen den 6 maj 1905, adresserat till poststyrelsen i Stockholm. Det hade följande korta text: **Lund Refvinge jernväg öppnas i dag för allmän trafik. Beslutade postanordningar vidtagna samtidigt.**

Därmed underrättade postinspektör Lundbom centralförvaltningen i Stockholm om att en länge förberedd omorganisation nu skulle genomföras. Planerna på ändrad postföring med anledning av järnvägens tillkomst hade vuxit fram året innan och den 28 november 1904 hade Hugo Winroth i Malmö överlämnat sitt förslag till postinspektionen i södra distriktet. Det stämde i stort sett överens med det slutförslag som så småningom underställdes poststyrelsens prövning och som avsågs i det citerade telegrammet. Det gick ut på att nya poststationer skulle öppnas vid järnvägens planerade trafikstationer i Hardeberga, Södra Sandby och Revinge samt att den drygt 13 år gamla lantpoststationen i Södra Sandby skulle dras in. I Hardeberga hade funnits en lantpoststation tiden 1885-1891. I det följande redovisas kort posthistoria för orterna utmed järnvägen i riktning från väster mot öster. Nedan återges en förminskning av den posttidtabell i omvänd riktning, som postinspektör Lundbom hade bifogat sin utredning till poststyrelsen.

Revingehed - Lund.

(Från och med den april 1905)

Sk. Bst.	Sk. Bst.	Sk. Bst.					
Lag 3.	Lag 5.	Lag 7.	Km.				
10 ⁶	1 ³⁶	6 ³⁶	-	Revingehed	9 ³⁶	16	4 ⁵¹
10 ¹¹	1 ⁴¹	6 ⁴¹	2	Revingeby	9 ³⁰	10	4 ⁴⁵
10 ²⁸	1 ⁵⁸	6 ⁵⁸	10	Södra Sandby	9 ¹⁴	12 ⁴⁴	4 ²⁹
10 ³⁸	2 ⁸	7 ²	14	Hardeberga	9 ³	12 ³⁴	4 ¹⁹
10 ⁵⁵	2 ²⁵	7 ²⁵	22	Lund (L), 1, 10, 11	8 ⁴⁵	12 ¹⁵	4 ⁰
					Lag 2.	Lag 4.	Lag 6.
					Sk. Bst.	Sk. Bst.	Sk. Bst.

Hardeberga



Vid kommunalstämman i Hardeberga sockenstuga den 28 december 1883 påtalades den försämring av postgången som hade inträtt i och med att postverket hade tagit över kronobrevbäringsansvaret. Kyrkoherden hade enligt protokollet "nu skyldighet att själv draga försorg om tjänsteförsändelsers avlämnande och avhämtande å närmaste postanstalt och väl borde av Kungl. Postverket genom förbättrad postgång beredas någon ersättning för den avskaffade kronobrevbärningen, helst Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 5 december 1873 förordnar, att befordrandet av försändelser, för vilket den ordinarie kronobrevbärningen enligt gällande föreskrifter hittills fått anlitas, i stället kommer att övertagas av postverket, som har att i de särskilda orterna inrätta för ändamålet erforderliga postanstalter".

Detta är ett av många exempel på en socken som kände sig missgynnad av den under åren 1874-1876 genomförda reformen som bland annat innebar ett tillskott på ca 1200 nya poststationer runt om i vårt land. Målsättningen att inrätta en poststation i var socken hade inte varit svår att tumma på, eftersom den följdes av brasklappen "där så anses erforderligt". Nu önskade kommunalstämman i första hand att en poststation skulle inrättas i Hardeberga med regelbunden förbindelse dit eller i andra hand att postföraren mellan Lund och Dalby skulle ta omvägen över Hardeberga för att lämna och hämta post där. Byn låg omkring två km från allmänna postvägen.

Postmästare Anders Fredrik Westman i Lund var kallsinnig till önskemålen och menade att postgången mellan Lund och Dalby skulle försenas mycket om postföraren tog den dåliga vägen till Hardeberga "i en avkrok". Dessutom hade han funnit att egendomarna i Hardeberga dagligen lät hämta post i Lund med egna bud. Han fann "inga skäl tala för att lantbrevbärarelinjen skulle utsträckas till Hardeberga och långt mindre en poststation inom Hardeberga socken inrättas". Poststyrelsen gick på samma linje och vid föredragning den 29 april 1884 beslöts att framställningen inte skulle föranleda till vidare åtgärd. Något svar sändes inte till församlingen och vid kommunalstämman i oktober 1884 beslöt man att inge en ny ansökan, nu till landshövdingen. Den kom till stånd i februari 1885 och kommunalstämmans ordförande Carl Larsson förde själv pennan. Han framhöll att socknen med kännbar kostnad måste vid det 3/4 mil avlägsna postkontoret i Lund "avhämta och återsända

alla allmänna kungörelser och påbud till församlingen och pastorsämbetet, samt order med mera till socknens fjärdingsmän och dennes skrivelser till ortens kronolänsman och övriga brev".

Konungens Befallningshafvande

Malmöhus Län.

Landokansliet.

Den Kongl. Generalpoststyrelsen.
1885 den 27 mars exp. skrifv. till J. medl.
i Lund, d. s. v.

For den itgard Kongl. Styrelsen kan finna skätligt dermed viltaga för Konungens Befallningshafvande härvid öfverlämnas en af ortförenden i Hardeberga sockens Kommunalstämma till ingifven an. sökning, om inrättandet i Hardeberga by af poststation med anslutning till linjen Lund - Dalby eller Blentarps. Vid ansökanen finnas fogats uttalandet i ärendet från Rypkeherden i församlingen och Kronofogden i orten samt Kommunalstämmerprotokoll i ärendet af den 28 December 1883, 21 Oktober 1884 och 17 inne. varande månad, utvisande protokoll af den 17 dennes att socknen är villig att själv aflöna poststationsföreståndare, och för Konungens Befallningshafvande tillkännagifvade Konungens Befallningshafvande emellertid ansökanen som icke har något att erinras. Malmö Landokansli den 24 Mars 1885.

Carl W. Westlund
Protok

Den följande kommunalstämman beslöt dessutom att socknen själv skulle avlöna föreståndaren för den önskade poststationen. Kronofogden uppgav i sitt utlåtande till länsstyrelsen, att det inte torde vara något skäl "att förhindra anbringandet av poststation inom socknen, om den anlägges vid eller i omedelbar närhet av landsvägen, så att kostnaden för postföringen ej fördröades".

Länsstyrelsen sände ärendet vidare till poststyrelsen med uppgiften att det inte fanns något att erinra mot ansökan. Poststyrelsen beslöt nu att poststationen i Hardeberga skulle inrättas den 1 juli 1885. Postföringsfrågan löstes inte på det sätt kronofogden antytt, utan en särskild postgång inrättades mellan Lund och Hardeberga. Jöns Larsson i Rögge svarade för denna med två turer i veckan och till poststationsföreståndare antogs skolläraren J B Stenberg. Något kontrakt om postföringen blev inte underskrivet och poststationens saga blev kort. Den drogs in redan med utgången av år 1891. Det var en följd av att en poststation inrättades i Södra Sandby med en postförande lantbrevbärare dit från Lund. Nu fick sockenborna vända sig i postärenden till lantbrevbäraren på den linjen om de inte föredrog att besöka postkontoret i Lund eller poststationen i Södra Sandby.

Poststationen uppväcktes så att säga till liv den 6 maj 1905, när järnvägen togs i bruk för posttrafik. Då öppnades en förenad post- och järnvägsstation med järnvägsbefäl som ansvarig för posten. Från den 19 oktober 1905 vilade det ansvaret på Peter Vilhelm Ekstrand, som hade varit föreståndare för poststationen i Nissafors under tre år. Han följdes den 1 april 1913 av Petter Händel Werner med tolv års erfarenhet som föreståndare för poststationen i Bjärred. Fru Maria Werner tog över efter honom med 1922 års ingång och efter hennes avgång den 30 mars 1935 vilade ansvaret på Eric Olof Lundquist som fick uppleva järnvägens nedläggning 1939. Poststationen drogs inte in då men fick vara kvar i postverkets egen regi. En namne till den siste poststationsföreståndaren i järnvägens regi tog över poststationen den 1 juli 1939. Det var den då 61 år gamle f d banvakten Olof Lundqvist. Han avled i januari 1943 och fru Astrid Elisabet Byrman tog vid under ett par års tid. I mars 1945 blev brevberaraspiranten Nils Stigert Månsson föreståndare och följdes efter en lång vakans 1947 av fru Ruth Valborg Byrman. Hon fick uppleva poststationens indragning med augusti månads utgång 1950.

Södra Sandby

Man kan säga att Södra Sandby socken fick sin första ordnade allmänna postgång i samband med att ansvaret för kronobrevbäringen överfördes på postverket. Det skedde i etapper över hela landet efter ett riksdagsbeslut 1873. Inom Torna härad genomfördes ändringen i stort sett med 1875 års ingång. Då inrättades bland annat en postgång från Lund i en vid sväng över Gårdstånga och därifrån söderut över Södra Sandby til Torna Hällestad och Dalby, sammanlagt cirka tre mil efter då företagen uppmätning. En poststation fanns då sedan ett år i Dalby och nya poststationer inrättades samtidigt med den nya postlinjen vid 1875 års ingång i Gårdstånga och Torna Hällestad men inte i Södra Sandby. Där kunde man passa postföraren för att lämna brev men de flesta torde ha använt sig av socknens postväska för korrespondens med omvärlden. En sådan utväxlades även före kronobrevbäringens avskaffande med postkontoret i Lund.

Med lantbrevbäringens införande tillkom en viss förbättring såtillvida att man kunde anlita brevbäraren även för att skicka rekommenderad post och postanvisningar på låga belopp. Från och med februari 1879 byttes postföringen på den nyss nämnda linjen ut mot lantbrevbäring med samtidig indragning av poststationerna i Gårdstånga och Torna Hällestad. Om det funnits en poststation i Södra Sandby, hade den troligen också blivit indragen då. Lantbrevbäraren gick två gånger i veckan och skulle för att utväxla tjänstepost besöka kronolänsmanskontoret i Odarslöv, fjärdingsmännens bostäder i Getinge, Sandby och Hällestad och i övrigt förmedla annan post åt dem som passade honom vid linjen. Han skulle dessutom besöka särskilt utsedda kommunombud, som utsågs av socknarnas representanter. Ordföranden i Sandby kommunalstämma, Per Ericsson i Skatteberga skrev den 21 december 1878 att kommunalstämman dagen innan hade utsett Karna Jönsson i Sandby by till sådant ombud.

Till en början gick lantbrevbäraren två gånger i veckan. Frekvensen ökade visserligen och linjens sträckning ändrades efter hand, men man var ändå inte nöjd. Det kom bl a till synes vid kommunalstämman i Södra Sandby den 29 mars 1890 i sockenstugan. Då beslöt man att söka få en poststation i Södra Sandby med daglig postgång. Riksdagsmannen

S. Sandby den 6 Decemb 1890.

Högäde Herr Postinspektör!

Jehu förr än i dag har jag varit i tillfälle svar på ärade skrifvelsen af den 27 November, men kan nu medde, att Kvarredatteren Elna Jönsson i S. Sandby är villig att flytta poststationen, om sedan kan bli en härbädd i invid, och tillslippa lämplig lokal för till sammans Ett Hundra Kronor från postverket för år.

I sammanhang härmed tillstår jag mig säga, att jag anser nämnda Elna Jönsson vara

pressande till ifrågasatt
befattning och är med dylika
görömlä något bekant; ty under en
följd af år har en post till
S. Sandby inlemnats i deras hus
(Elms och hennes moders) och seder-
mera af henne utdelats, och liksom
ledes har derstädes aplemnats
utgående post. För detta görö-
mlä har Kommunen behållit
Elms årligt 25 Kronor och om
Kommunen fortfarande betalar sam-
ma för hon anten årligt 125 kr.

Stället är centralt belijet i
S. Sandby by; hvilket ant jag
hinnat har äran meddelat.

Måttfullt
Nils Åkesson

Nils Åkesson

Nils Åkesson i Sandby nr 23 och hovstallmästaren C Platen i Flyinge kungsgård utsågs att göra framställningen. Denna daterades den 1 maj 1890 och kom att sammankopplas under handläggningen med andra framställningar från Silvåkra och Harlösa. Brevet från Åkesson och Platen började på följande sätt:

"Södra Sandby socken av Torna Härad och Malmöhus län, belägen på cirka 12 till 14 kilometers avstånd från staden Lund och uti den tätast befolkade landsbygd i riket, är med hänseende till postkommunikationer mycket vanlottad, i synnerhet för en viss del av dess innevägnare. Postförbindelse förefinnes visserligen nu medelst gångpost och lösväskor, som tvenne gånger i veckan befordra postförsändelser från Lund över Getinge till Södra Sandby, Torna Dalby o s v samt tvenne gånger på samma sätt från Lund över Torna Dalby, Hällestad, Södra Sandby o s v åter till Lund, men med överliggning en natt på vägen, varigenom brev och tidningar, av vilka senare en stor myckenhet hit expedieras, bliva ända till 2 dagar fördröjda. Värdeförsändelser kunna dessutom endast på avsändares och mottagares egen risk och med lång tidsutdräkt befordras till eller utbekommas från Lunds postkontor medelst detta ingalunda tidsenliga postbefordringssätt".

Under remissbehandlingen uttalade postmästare Frans Oscar Wallander i Lund att det enligt hans åsikt fanns "såväl skäl för inrättande av poststation i Södra Sandby som ock anordnande av postförbindelse till den ifrågasatta poststationen åtminstone 5 dagar i veckan". Viss lobbyverksamhet kan också sägas ha förekommit med Nils Åkesson som initiativtagare. Efter fortsatt utredning med hänsyn tagen till andra framställningar från företrädare för socknar i grannskapet redovisade postinspektör Hugo Winroth ärendet till poststyrelsen den 24 mars 1891. Han hemställde

"att Kungl. Generalpoststyrelsen med indragning av poststationen i Hardeberga, måtte i Södra Sandby inrätta poststation av första klassens lägre avdelning med postförbindelse med postkontoret i Lund, och torde Kungl. Styrelsen av det yttrande som Ledamoten av Riksdagens Andra Kammare N Åkesson uti till postinspektionen ställd, handlingarna bifogad skrivelse avgivit, inhämta att å orten finnes lämplig person, som är villig att åtaga sig den nya poststationens skötande mot ett årligt arvode av 100 kronor".

I samma brev föreslog postinspektören indragning av postlinjerna Lund-Hardeberga, Lund-Blentarp och Lund-Torna Dalby samt inrättande i stället av nya postlinjer, nämligen Lund-Hardeberga-Södra Sandby, Lund-Torna Dalby-Hällestad samt Blentarp-Everlöf-Veberöd, ävensom utökning av postföringsfrekvensen på linjen Skurup-Blentarp från två

till fyra turer i veckan. Det var således ett komplext ärende inbakat i framställningen om en poststation i Södra Sandby och det blev föremål för kompletteringar. Uppsägningar av avslutade postföringskontrakt måste göras och förslag upprättas för nya kontrakt. En annan orsak till att ärendet drog ut på tiden var att poststationsföreståndaren i Harlösa, kantorn Theodor Ahlbeck, i ett brev till poststyrelsen den 25 maj 1891 sade upp sig villkorligt om han inte fick högre lön. För undersökning av detta fall gjorde postinspektör Hugo Winroth en resa till Harlösa, som han redovisade i ett brev till poststyrelsen den 8 september 1891. Han hade lyckats finna en man, handlanden Sven Möller, som var villig att överta poststationen i Harlösa med en årsersättning av 50 kr. Men Winroth avslutade sitt brev med följande brasklapp:

"Poststationen i Harlösa kan numera, sedan postföringen å lantbrevbäringslinjen Löberöd-Harlösa-Löberöd tagit sin början, betraktas hava sin betydelse endast såsom anknytningspostanstalt för lantbrevbäringslinjen Silvåkra-Harlösa, varför, om såsom postinspektionen uti annan under denna dag avlåten skrivelse hemställt, sagde linje indrages och ersättes med en ny lantbrevbäringslinje Hällestad-Silvåkra, enligt postinspektionens mening, som även delas av ordföranden i Harlösa kommun, poststationen å nämnde ort skulle kunna utan ringaste olägenhet indragas något som postinspektionen uti sagde skrivelse även anhållit måtte av Kungl. Styrelsen tagas i övervägande".

Så blev det också. Kantor Ahlbecks uppsägning accepterades och man kan säga att inrättandet av poststationen i Södra Sandby och därmed ändrad postföring medförde indragning av två poststationer, Hardeberga och Harlösa. Till föreståndare för den nya poststationen utsågs skolmästarens dotter Elna Jönsson. Hon instruerades av postmästare Frans Oscar Wallander personligen om poststationens skötsel. Hon var ändå inte helt ovan vid postgöromål. Det var nämligen hon som hade tagit emot posten från den passerande brevbararen och ansvarat för kontakten med ortens postkunder. Hon var dotter till Karna Jönsson som hade utsetts till kommunombud vid kommunalstämman den 20 december 1878. Hennes årsarvode blev 100 kr men det höjdes den 1 april 1900 till 240 kr. Handlanden Ola Larsson tog över poststationen med 1902 års ingång, men blott för ett år. Skräddaren Hans Christenson blev nämligen föreståndare följande nyår efter poststyrelsens beslut den 6 december 1902. Inte han fick heller bli så länge vid posten, för den 6 maj

1905 flyttades poststationen till järnvägsstationen, där stationsinspektör Nils Sigfrid Laurell blev ansvarig för postgöromålen enligt ett avtal mellan poststyrelsen och järnvägsbolaget.

Den omorganisation som följde på järnvägens tillkomst in-
nebar bland annat att förenade post- och järnvägsstationer även öppnades i Hardeberga och Revinge samt att lantbrevbärningen mellan Lund och Södra Sandby drogs in. Den hade hunnit ändras från gående till åkande. Det fanns korrespondenter utmed denna linje som fick väsentligt försämrade service när den drogs in. Några av dem "hjälpptes" genom att lantbrevbäringslinjen Lund-Knästorp förlängdes över Gerners krog och andra genom att en lantbrevbäringslinje inrättades mellan Hardeberga poststation vid järnvägen och Hardeberga by. Soldaten Nils Persson Prytz Lindfors, som var lantbrevbärare på linjen Lund-Södra Sandby, blev kort och gott underrättad om att hans kontrakt med postverket skulle upphöra att gälla från den dag "då postbefordran vidtager å Lund-Revinge järnväg". På samma sätt fick skräddaren Hans Christenson "sparken". Det fanns en klausul i kontrakten som gjorde en sådan uppsägning möjlig utan vanligt tremånadersvarsel. Ny i postfamiljen blev fjäringsmannen Nils Olsson i Tygelsjö som erbjöd sig att fullgöra lantbrevbärningen i Hardeberga för 150 kr om året.

Stinsen Nils Sigfrid Laurell hade varit poststationsföreståndare i Fjälje i närmare fyra år, innan han blev utnämnd till befattningen i Södra Sandby. Här stannade han så mycket längre eller till och med september 1920. Då tog Kristian Anton Olsson över efter 16 år i Revingehed, blott för att lämna ifrån sig postsysslan den 1 juni 1921. Då skildes nämligen post och järnväg åt och Hilda Sofia Olsson tog ansvaret för poststationen utan järnvägsöromål. Den var under tiden november 1922 - december 1923 belägen en lokal omkring 700 meter norr om järnvägsstationen men flyttades på nyåret 1924. Då hamnade den 227(!) meter från järnvägsstationen enligt uppgift på poststationskortet. Kristian Anton Olsson hade nu slutat vid järnvägen och blev poststationsföreståndare vid 1924 års ingång. Han avled i maj 1944 och från och med den 1 juni antecknas Agnes Andersson som föreståndare. Hon hade haft hand om poststationen i Rörum under åren 1938-1943. När hon flyttade till Vitaby den 1 juli 1947 blev Erik Wallin före-

ståndare. Han hade varit lantbrevbärare i Örtofta 1930-1944 och poststationsföreståndare i Revingehed 1944-1947. Den 1 oktober 1951 kunde han glädja sig åt att poststationen statushöjdes till s k postexpedition. Ingrid Ferm tog över efter honom och efterföljarna, däribland Ingrid Heinesson, Leif Andersson och Lennart Ekström har fått uppleva hur seklets hektiska tre sista decennier bland annat medfört ny terminologi med beteckningen postkontor i Södra Sandby, där postmästaren tagit över ansvaret för service till drygt 2500 hushåll. Postkontoret fick tilläggsiffran 1 den 1 december 1972 i samband med en större omorganisation.

Revingeby

Med den nya järnvägens tillkomst öppnades en förenad post- och järnvägsstation i Revinge, där järnvägen beräknades få ändpunkten i sin första etapp. Mindre än en månad innan den skulle tas i bruk för allmän trafik fick postinspektören veta att även delsträckan Revinge - Revinge lägerplats skulle bli färdig samtidigt. Därför begärde man i slutomgången att en poststation också skulle inrättas vid Revinge lägerplats och att denna skulle benämnas Revingehed, medan den som tidigare under utredningen hade benämnts Revinge borde heta Revingeby. Detta accepterades av järnvägsbolaget, som hos Kungl. Maj:t begärde sådan namnändring och fick den beviljad genom Civildepartementets brev den 16 augusti 1905. Då hade trafiken på järnvägen redan varit i gång under mer än två månader och poststyrelsen hade på ett tidigare stadium beslutat att poststationerna skulle heta Revingeby resp Revingehed.

Stationsinspektör Per Olsson Högman blev ansvarig för posten i Revingeby från start den 6 maj 1905. Han efterträddes den 1 april 1913 av Peter Wilhelm Ekstrand, som hade hunnit med att vara poststationsföreståndare i Fågelmara, Hultafors och Hardeberga under sammanlagt 13 år innan han förordnades till tjänsten i Revingeby. När han slutade där med 1921 års utgång, skildes post och järnväg

men posten fanns kvar i stationshuset och fru Jenny Andersson var poststationsföreståndare till och med 1935. Ebba Andersson följde henne 1936. Hon blev orten trogen länge och fick bl a en gratifikation för rådigt ingripande vid ett rånförsök mot poststationen i november 1959. Under hennes tid flyttades poststationslokalen tidigt från järnvägsstationen. Hon var verksam till och med november 1972 och avtackades högtidligen av bl a representanter för kommunen. Ny föreståndare blev Karla Hansson. I postverkets fortsatta strävan att minska antalet adressenheter ändrade poststationen namn till Södra Sandby 2 den 1 december 1972, samtidigt som postexpeditionen i Södra Sandby fick tilläggsiffran 1. Poststationen statushöjdes för övrigt till en s k C-postexpedition den 1 mars 1974. Efter Karla Hansson tog Kerstin Nilsson över postexpeditionen, som på grund av ny terminologi kallades postkontor från 1977. Projekt "Nät 92" medförde att postservicen överfördes på entreprenad år 1993.



Revingehed

Järnvägen hade blivit färdig ända fram till lägerplatsen i Revinge, när den togs i bruk för allmän trafik den 6 maj 1905. Då öppnades också en poststation där med namnet Revingehed med stationsinspektör Kristian Anton Olsson som ansvarig för postgöromålen. Han flyttade till Södra Sandby i januari 1921. När beslut hade fattats på hösten 1920 om hans förflyttning skrev järnvägsbolaget till poststyrelsen att det fanns planer att förändra stationen till hållplats åtminstone under den tid då inga militärövningar pågick. Det innebar också nödvändig indragning av poststationen under samma perioder. Under en följande remissbehandling ansåg postdirektör Olof Thormark att poststationen kunde dras in på avsett sätt. Dess verksamhet kunde "upphöra när som helst; dock bära korrespondenterna underrättas några dagar i förväg för överflyttning av tidningar m m". Regementschefen Sven Nystedt uppgav i ett brev till postmästaren i Lund den 25 oktober 1920 att poststationen för regementets räkning var onödig till den 27 maj 1921 men att den därefter kunde behövas till och med den 10 oktober

samma år, då större delen av regementet skulle vara förlagt i Revinge. Postinspektionen beslöt därefter med poststyrelsens gillande den 29 oktober 1920 att poststationen skulle vara stängd med utgången av november månad 1920. Poststyrelsens beslut omfattade även att poststationen "skulle vara i verksamhet endast under den tid varje år då vapenövningar på platsen pågå". Samtidigt nedsattes ersättningen till järnvägen för poststationens skötsel till 435 kr för helt år. Mot detta vände sig nu järnvägsbolaget i ett brev till postdirektionen den 17 november 1920 och efter förhandlingar hävdes beslutet om säsongöppethållande. Stationsföreståndare Ragnar Åkesson fick ansvaret för den förenade poststationen när den återöppnades den 15 maj 1921. Han följdes med 1929 års ingång av fru Maria Åkesson då poststationen inte längre sköttes av järnvägens personal. Sergeant Axel Ragnar Alexander Jeppsson tog över den 1 september 1932 och Erik Wallin den 15 april 1944. När han flyttade till Södra Sandby den 1 juli 1947, blev Anna Ingeborg Ask förståndare i Revingehed. Hon hade varit poststationsföreståndare i Skåne-Ask sedan mars 1944 och valde att övergå till den befordrade tjänsten som chef för postexpeditionen i Tvååker den 1 mars 1949. Som vikarie i Revingehed började då Ebba Lundkvist och fick efter två månader ordinarie tjänst. Hon följdes i oktober 1955 av Henny Viola Lundkvist och efter hennes avgång i september 1968 blev Karla Hansson föreståndare. Hon fick uppleva poststationens indragning med november månads utgång 1972, då den ersattes med lantbrevbäring från postexpeditionen i Södra Sandby, vilken samtidigt fick tilläggs-siffran 1, detta på grund av att poststationen i Revingeby då namnändrades till Södra Sandby 2. Karla Hansson fick nu i stället tjänst som chef för den sistnämnda poststationen. Under hennes sista dag i Revingehed fick hon besök av överstelöjtnant Staffan Fries och major Lars-Göran Pallin som överlämnade blombuketter och en hedersplakett med inskriptionen "Tack för gott samarbete". Regimentets postbehov löstes nu genom en väska från Södra Sandby 1.

I 6.12.21



LUND-SJÄRREDS och LUND-REVIINGE-HARLÖSA JÄRNVÄGAR.

D-Nr 51

Cito!

nr	161791
II	10

Poststyrelsen
 Okt 28 OKT. 1920
 3414

Till Kungl. Generalpoststyrelsen.

I anslutning till nuvarande stationsföreståndarens i Revingehed Herr Anton Olesons snart förestående förflyttning till Södra Sandby station hava planer uppstått att förändra den förstnämnda stationen till hållplats åtminstone under den tid, då inga militärövningar pågå i Revinge mötesplats. I samband härmed torde vara nödvändigt att under samma tid indraga jämväl poststationen därstädes. Innan emellertid Lunds stads järnvägsstyrelse vidtager några åtgärder för stationens förändring till hållplats med därmed sammanhängande indragning av personal, får Järnvägsstyrelsen härmed äran anhålla om Generalpoststyrelsens uttalande i vad frågan berör postverket. Den huvudsakliga trafikanten å Revingeheds station såväl i postalt som järnvägsavseende utgöres av Södra skånska infanteriregementet eller till detta regemente hörande personer, vadan rörelsen under den tid, då militären icke är förlagd till Revingehed, är av så ringa omfattning, att särskild expeditionspersonal där då torde vara ganska omotiverad, allra hälet som avståndet till de närmaste på ömse sidor om Revingehed belägna stationerna, Revingeby och Harlösa, endast är resp. 1,9 och 2,2 kilometer.

Därest Generalpoststyrelsen skulle anse intet vara att erinra emot den föreslagna indragningen, vore järnvägsstyrelsen tacksam att snarast möjligt erhålla meddelande om lämpligaste tidpunkten, då poststationen i Revingehed skulle kunna indragas, även om storleken av den ersättning, som skulle tillkomma järnvägen för postgöromålens handhavande under den tid, då stationen sedermera kommer att öppethållas.

Lund den 16 oktober 1920.

För LUNDS STADS JÄRNVÄGSSTYRELSE

Pd. i S. D. i fråga om indragning till vidare av poststationen i Revingehed.

Harlösa

Det blev den 16 februari 1906 som sista sträckan av Revingebanan, den mellan Revingehed och Harlösa, togs i bruk för allmän trafik. Det skedde samtidigt med att järnvägen Kävlinge-Sjöbo också öppnades officiellt. Det hade funnits en poststation i Harlösa långt tidigare. Vice kantonör Theodor Ahlbeck blev antagen till föreståndare för den, när den öppnades i Harlösa den 1 augusti 1875, när ansvaret för kronobrevbäringen i denna del av Malmöhus län övertogs av postverket. Samtidigt öppnades åtskilliga andra poststationer i närområdet.

Vid 1878 års överläggningar mellan poststyrelsen och länsstyrelsen i Malmö om hur lantbrevbäring skulle organiseras kom man preliminärt överens om att poststationen i Harlösa skulle dras in samtidigt som lantbrevbäring inrättades med två turer i veckan på en linje från Askeröd. Ärendet fortskred så långt att kommunalstämman i Harlösa den 14 december 1878 utsåg Theodor Ahlbeck att bli kommunombud. Därmed menades den man som utan ersättning från postverket skulle förmedla posten till och från de kunder som inte kom i kontakt med lantbrevbäraren under dennes vandring.

Indragningen sköts upp och verkställdes inte förrän med 1891 års utgång. Orsaken till indragningen då var dålig lönsamhet samt det faktum att kantor Ahlbeck hade sagt sig vilja sluta som föreståndare om han inte fick bättre lön. Indragningen samordnades med inrättandet av poststationen i Södra Sandby den 1 januari 1892.

Men Harlösa skulle återkomma som poststationsnamn och det var när järnvägen Landskrona-Kävlinge-Sjöbo växte fram. Den 18 februari 1906 kunde en delsträcka tas i bruk för posttrafik samtidigt som den från Revingehed till Harlösa förlängda järnvägen också började trafikeras. Stinsen Fritz August Larsson blev ansvarig för postservice i

järnvägsstationen i Harlösa. Han följdes i oktober 1916 av Sven Elof Palmkvist. Därefter ansvarade följande järnvägsanställda för posten i Harlösa: Lars Nilsson (1933-1942), Karl Oskar Magnusson (1942-1944), Carl Vilhelm Ekholm (1944-1947), Adolf Fredrik Berggren (1947-1948), H O Björklund (1948-1950), Nils Albin Nilsson (1950-1954) och Ernst Albin Tarring (1954-1955).

Den 10 juni 1955 var det slut med järnvägsepoken men kvar i järnvägsstationen fanns poststationen med järnvägens postbiträde som vikarierande föreståndare. Poststationen stathöjdes till en sk postexpedition den 1 oktober 1955 där Ebba Lundkvist anställdes som chef med den något underliga titeln stationsmästare. Posten fanns fortfarande kvar i stationshuset men flyttades 1962 till Konsums gamla lokaler. Drygt 500 hushåll finns inom betjäningssområdet för postkontoret, som den adekvata benämningen blev 1977 med postens ändrade terminologi. Postmästaren har fått ta ansvar för service till drygt 500 hushåll.

En minnespoststämpel i anslutning till Idrottsföreningens loppmarknad vid halvårsskiftet 1984 hade den gamla järnvägsstationen som motiv.



Hunneberga



En liten obetydlig poststation i Harlösa socken bör inte förbigås. När järnvägen Barsebäck-Sjöbo var färdig, öppnades den 18 februari 1906 en poststation i Hunneberga järnvägsstation. Tillgängliga dokument har inte gett mig möjlighet att avslöja den förste som hade ansvaret för posten där, men den 1 augusti 1910 antecknas stationsmästaren William Angelius Hallenborg som poststationsföreståndare med 240 kr i årsarvode för denna del av sysslorna. Han följdes den 1 juli 1912 av Johan Emil Pålsson och därefter ansvarade följande järnvägsanställda för samhällets postservice: Nils Albert Persson (1917-1921), Bengt Axel Wollrath Fogelberg (1921-1923), Fredrik Lindkvist (1923-1925), Kerstin Nilsson (1925-1942) och Anna Larsson (1942-1949). Poststationen drogs in den 1 juli 1949.

LUND—REFVINGE
JERNVÄG.

Lund den 15 Juni 1905. 190

Postmästare och Ridd.

Herr C. A. Brinck,

L u n d .

Sedan Ni i till styrelsen för Lund - Refvinge Jernvägsaktiebolag ingifven skrifvelse anhållit om meddelande, huruvida styrelsen skulle vara betänkt på att viitaga åtgärder till undanrödjande af anmärkta missförhållanden med anledning af att skilda benämningar tillämpades å stationerna Refvinge och RefvingeLägerplats i postalt och jernvägstrafikhänseende, får jag meddela att styrelsen vid sammanträde under gårdagen beslutit att till Kungl. Maj:t ingå med underdånig hemställan om att ofvanskrifna benämningar å jernvägsstationerna måtte förändras till respektive Refvingeby och Refvingehed.

Å styrelsens för Lund - Refvinge Jernvägsaktiebolag vägnar:



Uppdatering

Manuskripten till de 300 första häftena i posthistorisk skriftserie har skrivits under åren 1988 -1995, d v s under en mycket händelserik period i postens historia. Under mellantiden har ganska avsevärda förändringar inträffat, även för de fasta postanstalterna. Jag har därför funnit det angeläget att komplettera häftena med uppgift om de fasta postanstalter, som på något sätt fått status förändrat sedan jag arbetade med manuskripten om dem. Det rör sig i några fall om genomförda indragningar men i de flesta fall om övergång till entreprenad enligt de planer som omfattades av projekt "Nät 92". Oftast är det fråga om "Post-i-butik" med dess variationer, t ex i bibliotek, i livsmedelsaffär, i bensinmack osv. Ibland anges i mina källor blott "Pib" eller "Entreprenad", varför jag i sådana fall inte kan precisera entreprenörens verksamhet.

I några skrifter har jag inarbetat sådana ändringar under respektive ortsavsnitt i förlagorna men ibland har det visat sig vara lämpligare att ange ändringarna samlade i en särskild sammanställning, som denna nedan.

Enligt projekt "Nät 92", som bland annat gick ut på samverkan med olika företag för att säkerställa att mindre orter får behålla någon form av lokal postservice, har postkontoren i Harlösa och Revingeby numera ersatts med entreprenad enligt avtal i Harlösa med ICA Primören och i Revingeby enligt avtal med Löjtnantsgårdens Livs.

Dessa uppgifter har i och för sig inte något med järnvägen att göra men jag anser inte att de kan förbigås av hänsyn till andra läsare än tågentusiaster.

Erik Lindgren